

Program för uppföljning och insyn i verksamhet som utförs av privata utförare i Malmö stad

Bakgrund

Det är av största vikt att medborgarna har förtroende för Malmö stad. Förtroendet för den offentliga förvaltningen är en av de viktigaste faktorerna för legitimitet och hållbarhet i en politiskt styrd organisation. Viljan att gemensamt finansiera den offentliga verksamheten förutsätter att medborgare och företag litar på att skattemedlen används på ett ansvarsfullt sätt.

Malmö stad tillhandahåller ett varierat utbud av tjänster vilka utförs såväl av offentliga som privata utförare. Medborgarna måste kunna förutsätta att de tjänster som Malmö stad tillhandahåller håller en likvärdig kvalitet oavsett om de utförs i egen regi eller av en privat utförare.

Kommunfullmäktige ska för varje mandatperiod anta ett program med mål och riktlinjer för verksamheter som utförs av privata utförare. Syftet är att förbättra uppföljning och kontroll av privata utförare samt öka allmänhetens insyn i privata utförares verksamhet.

Kommunen ska följa upp verksamhet som genom avtal lämnats över till en privat utförare. Genom avtalet ska kommunen tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över.

Allmänheten har rätt till information om olika utförare när kommunal verksamhet är konkurrensutsatt och valbar för den enskilde.

Enligt kommunallagen ska kommunen

- kontrollera och följa upp verksamhet som enligt avtal drivs av en privat utförare,
- genom avtal tillförsäkra information som gör det möjligt för allmänheten att få insyn,
- se till att kommunala bolag ger allmänheten insyn i verksamhet som de lämnar till privata utförare och
- tillgodose en generell informationsskyldighet när enskilda personer kan välja mellan olika utförare.

Kommunen ska i avtalet med den privata utföraren reglera vilken information som ska lämnas av den privata utföraren. Omfattningen av den information som ska lämnas blir beroende av bland annat den överlämnade verksamhetens art, hur många kommunmedlemmar som är beroende av verksamheten och hur mycket skattemedel som går till verksamheten. För att bestämma insynens omfattning ska det, vid avtalets utformning, göras en avvägning mellan å ena sidan den privata utförarens intressen av exempelvis skydd för affärsmässiga förhållanden och å andra sidan allmänhetens intresse av hur verksamheten utförs. Exempel på sådan information som det kan bli aktuellt för kommunen att tillförsäkra sig är uppgifter om personalen och dess kompetens, utbildningsnivå och kapacitet, liksom information om antalet anställda, antalet anställda omräknat till heltid, personalkontinuitet, brukarundersökningar samt den privata utförarens organisation och eventuella underleverantörer.

De krav som anges i programmet gäller för förfrågningsunderlag och avtal i upphandlingar som ligger framåt i tiden och kan inte få genomslag på gällande avtalsrelationer där villkoren redan är reglerade.

Privata utförare - definition

Privat utförare definieras i kommunallagen som en juridisk person eller enskild individ som har hand om ansvaret av en kommunal angelägenhet. Det kan till exempel handla om olika företagsformer som aktiebolag, stiftelser och enskilda firmor. Formellt överlämnas verksamheten oftast efter en offentlig upphandling eller genom valfrihetssystem enligt lagen om valfrihetssystem (LOV) samt att avtal tecknas med de privata utförarna.

Kommunen är huvudman för verksamheten och ansvarig inför kommunmedlemmarna oavsett om verksamheten bedrivs i egen regi eller av privata utförare.

Programmets omfattning

Programmet gäller all den verksamhet som upphandlats och omfattar framför allt verksamheter som tydligt riktar sig till kommunens medlemmar. Det kan handla om såväl hela verksamheter som delar av en verksamhet med stor betydelse för medlemmen.

Uppföljnings- och informationsskyldigheten omfattar inte den del av verksamheten som lyder under statlig tillsyn. Pedagogisk omsorg, fristående förskolor och skolor är själva huvudmän för sin verksamhet och omfattas inte av programmet.

Avtalsuppföljning

Uppföljningen har tre övergripande syften:

- Kontroll av att uppdrag utförs i enlighet med mål, uppdragsbeskrivningar, förfrågningsunderlag, anbud och avtal.
- Underlag för att utveckla och förbättra verksamheten och tjänsterna till invånarna.
- Möjliggöra allmänhetens insyn.

Avtal ska utformas på så sätt att verksamheten hos de privata utförarna kvalitetsmässigt bedrivs i enlighet med kommunens krav. Kraven ska vara tydliga, relevanta och tillräckliga. Det ska tydligt framgå

- hur samverkan mellan beställaren och utföraren ska genomföras och
- hur brister i verksamheten ska hanteras.

Den kommunala huvudmannens möjligheter att besluta om sanktioner eller häva ett avtal ska vara tydligt reglerat i avtal.

I avtalen ska det säkras att utföraren biträder kommunen vid uppföljning och utvärdering av verksamheten, lämnar nödvändiga statistikuppgifter och rapporterar in andra uppgifter som är nödvändiga för uppföljningen.

Information – allmänhetens rätt till insyn

Varje nämnd och bolag ska i avtal med privata utförare tillförsäkra sig information som gör det möjligt att ge allmänheten insyn i den verksamhet som lämnats över till en privat utförare.

Utföraren är skyldig att lämna information när Malmö stad begär det. Informationen ska göra det möjligt för allmänheten att få insyn i hur uppdraget utförs. Information som begärs in från privata utförare ska ha en koppling till den verksamhet som uppdraget avser. Utförarens skyldigheter att lämna uppgifter bör begränsas till att omfatta sådant som kan lämnas utan omfattande merarbete, inte strider mot lag eller annan författning eller inte anses utgöra företagshemligheter enligt lag.

När enskilda kan välja mellan olika utförare av kommunala tjänster ansvarar nämnden för att information lämnas om samtliga utförare. Informationen ska finnas tillgänglig på kommunens webbplats och på andra sätt som bedöms lämpliga utifrån målgruppen.

Kommunstyrelsens och nämndernas ansvar

Nämnderna ska i samband med upphandlingar reglera på vilket sätt avtal med privata utförare ska följas upp.

Nämnderna ska i samband med årsanalys/årsredovisning kräva in uppföljning av den privata utföraren.

Kommunens uppföljning av den privata utföraren ska ske i samband med årsanalys och årsredovisning. All uppföljning och kontroll ska dokumenteras.

Kommunstyrelsen ansvarar för att följa upp nämndernas uppföljning.

Kommunstyrelsen får, i samråd med nämnderna, fastställa närmare riktlinjer för uppföljningarna.